

**FoU-strategi för en förskola
och skola som vilar på
vetenskaplig grund och
beprövad erfarenhet**
Beslut av utbildningsnämnden
2023-01-26

Innehåll

Inledning	3
FoU-strategins syfte.....	3
Målgrupp	4
Tidsperiod	4
FoU-strategins struktur och övergripande inriktning	4
FoU-strategins innehåll	5
Strategiska utvecklingsområden och kunskapsbehov.....	6
Uppföljning och uppdatering av dokumentet	8

Inledning

Utbildningen i skolväsendet ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.¹ En utbildning på vetenskaplig grund innebär att forskningsbaserad kunskap är utgångspunkten när förskolan, skolan och deras huvudmän planerar, genomför och utvärderar sin verksamhet. Beprövad erfarenhet är sådan kunskap som växer fram i det vardagliga arbetet genom att de verksamma tillsammans prövar och omprövar, diskuterar och kritiskt granskar sin egen verksamhet.²

I det praktiska arbetet kompletterar forskningsbaserad och erfarenhetsbaserad kunskap varandra. De är dessutom varandras förutsättningar på så vis att den forskningsbaserade kunskapen bidrar till att utveckla den beprövade erfarenheten. Omvänt är utbildningsnämndens kunskap om sin egen verksamhet och dess förutsättningar en förutsättning för att kunna tolka vetenskapliga resultat och avgöra deras relevans för verksamheten och dess behov. I utvecklingsprocesser där forskningsbaserad kunskap och beprövad erfarenhet möts och prövas av skolans olika professioner identifieras också behov av ny kunskap. Därigenom identifieras vilka utvecklings- och forskningsprojekt som är relevanta att genomföra för att möta behoven.

Utbildningsnämndens FoU³-arbete utgår från nämndens prioriterade målsättningar och från Stockholms stads kvalitetsprogram om utveckling genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering.

FoU-strategins syfte

Syftet med strategin är att utbildningsnämndens FoU-arbete ska utgå från och möta identifierade behov av utveckling och ny kunskap i verksamheten. Det uppnås genom ett strukturerat arbete med att stärka organisationens förmåga och personalens kompetens att utveckla och använda beprövad erfarenhet och forskningsbaserad kunskap.

Strategin är styrande för utbildningsförvaltningen, såväl skolors som central förvaltnings FoU-arbete.

¹ Skollagen 1 kap. 5 §

² Definitioner av vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet enligt Skolverket

³ Forskning och Utveckling

FoU-strategi för en förskola och skola som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

4 (8)

Detta innebär att skolans ledning utformar egna insatser för att förbättra verksamheten som bygger på forskningsbaserad kunskap, beprövad erfarenhet och ett vetenskapligt förhållningssätt utifrån strategins områden och inriktningar.

Central förvaltning utformar sina insatser för att stötta verksamheterna utifrån forskningsbaserad kunskap och beprövad erfarenhet på ett sammanhållet och strukturerat sätt.

Målgrupp

Målgrupp för strategin är ledningen på grundskolor och gymnasieskolor samt styr- och stödfunktioner på central förvaltning och omfattar alla skolformer och verksamheter. Strategin är även vägledande för förvaltningens samordnade uppdrag för förskolorna.

Tidsperiod

Strategin beslutas i samband med utbildningsnämndens verksamhetsplan och gäller för verksamhetsåret. Den genomförs i ordinarie planerings- och uppföljningsarbete. I enheternas planer konkretiseras aktiviteter kopplade till strategin. Strategin ses över årligen.

FoU-strategins struktur och övergripande inriktning

Strategin utgår från utbildningsnämndens prioriterade målsättningar; ökad likvärdighet och ökad måluppfyllelse. Strategin beskriver hur nämndens FoU-arbete ska inriktas för att bidra till att målsättningarna ska nås.

Strategin utgår från sex faktorer som i hög grad har påverkan på förskolans och skolans verksamhet och på förutsättningarna att nå målen. För var och en av dessa faktorer beskrivs strategiska utvecklingsområden som är centrala att arbeta med och utveckla för ökad måluppfyllelse. För varje utvecklingsområde beskrivs ett antal kunskapsbehov som har identifierats.

Två principer styr utbildningsnämndens FoU-arbete.

Styrande principer

Utgå från behov identifierade i det systematiska kvalitetsarbetet

Bidra till verksamhetens systemförstärkande förmåga

Målsättningar	Påverkansfaktorer	Strategiska utvecklingsområden	Kunskapsbehov
Ökad likvärdighet	Undervisningens kvalitet	➤ Elevernas lärande som utgångspunkt	Förbättra undervisningen för att alla barn och elever ska nå så långt som möjligt
Ökad måluppfyllelse	Kvalitets- och utvecklingsarbete	➤ Stärkt koppling mellan undervisning och kunskapsresultat	Systematiskt arbetssätt; resultat av systematiskt undervisningsutveckling
	Skolans organisering	➤ Ändamålsenlig drift- och utvecklingsorganisation	Organisera drift utifrån behov; organisera för utvecklingsarbete
	Skolans ledning	➤ Stärkt kontextanpassat ledarskap	Styra och leda utifrån behov; inkludera förstelärare, utvecklingsledare och lektorer
	Personalens kompetens	➤ Ökat systematiskt kollegialt lärande	Systematiskt kollegialt lärande; identifiera egna undervisningsutmaningar
	Socioekonomiska förutsättningar	➤ Stärkt kompensatoriskt arbete	Möta kontextuella behov, elev- och föräldrasamverkan; samverkan med andra aktörer

FoU-strategins innehåll

Förskolornas, skolornas och förvaltningens systematiska kvalitetsarbete utgör grunden för allt utvecklingsarbete och för identifiering av de områden där forskningsbaserad kunskap ska sökas och utvecklas.

Inriktningen på och utformningen av FoU-arbetet utgår från de styrande principerna om att utgå från behov identifierade i kvalitetsarbetet och att utforma insatser så att de bidrar till verksamhetens systemförstärkande förmåga.

Utbildningsförvaltningen samverkar med många olika aktörer och ska aktivt delta i problemformuleringen för att påverka forskningens inriktning, framför allt den praktikutvecklande forskningen där förskollärare, lärare och skolledare deltar.

Strategiska utvecklingsområden och kunskapsbehov

Avsnittet beskriver de strategiska utvecklingsområdena utifrån respektive påverkansfaktor. Därtill beskrivs de identifierade kunskapsbehoven.

Påverkansfaktor undervisningens kvalitet

Att ha barnens och elevernas lärande som utgångspunkt för lärares analys och utveckling av undervisningen är ett strategiskt utvecklingsområde för att öka undervisningens kvalitet.

Kunskapsbehov

För att nå goda resultat inom området behövs kunskap om:

- hur undervisningen kan förbättras för att alla barn och elever ska nå så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar, särskilt avseende elever som har svårt att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas. Centrala kunskapsbehov är:
 - hur undervisningen kan utvecklas i en flerspråkig undervisningsmiljö,
 - språkutvecklande arbetssätt kan utvecklas i undervisningen i alla skolformer och ämnen,
 - hur undervisning kan utvecklas för elever med särskild begåvning,
 - hur undervisning kan utvecklas för elever med studiesvårigheter,
 - hur högpresterande elevers hälsa och välbefinnande kan värnas och stärkas i en miljö där höga betyg är normen.

Påverkansfaktor kvalitets- och utvecklingsarbete

Att ha barnens och elevernas lärande, från tidig ålder, samt lärarnas undervisningsutmaningar som utgångspunkt i kvalitetsarbetet är ett strategiskt utvecklingsområde för att stärka kopplingen mellan undervisningen, elevernas kunskapsresultat och skolornas utvecklingsarbete.

Kunskapsbehov

För att nå goda resultat inom området behövs kunskap om:

- hur ett systematiskt arbetssätt kan utformas, där barnens och elevernas lärande och lärarnas undervisningsutmaningar är utgångspunkter i kvalitets- och utvecklingsarbetet,

- hur resultat av undervisningsutveckling kan synliggöras, prövas, utvärderas och delas.

Påverkansfaktor skolans organisering

Utvecklingen av ändamålsenliga organisationer och arbetsformer är ett strategiskt utvecklingsområde för att säkerställa kvaliteten i såväl driften som i utvecklingen av utbildningsverksamheten.

Kunskapsbehov

För att nå goda resultat inom området behövs kunskap om:

- hur en förskola eller skola utifrån identifierade behov kan organiseras för att säkerställa driften av verksamheten,
- hur en förskolas eller skolas behov av utveckling kan organiseras för effektivt och över tid hållbart utvecklingsarbete.

Påverkansfaktor skolans ledning

Ett utvecklat och stärkt strategiskt och kontextanpassat ledarskap är ett strategiskt utvecklingsområde för att stärka och skapa förutsättningar för att leda förskolors och skolors drift och behov av utveckling.

Kunskapsbehov

För att nå goda resultat inom området behövs kunskap om:

- hur en verksamhet utifrån identifierade behov kan ledas och styras på ett över tid hållbart sätt för att stärka förutsättningarna för elevernas lärande,
- hur förstelärare, utvecklingslärare och lektorer kan ledas, och leda skolans utvecklingsuppdrag.

Påverkansfaktor personalens kompetens

Ett utvecklat systematiskt kollegialt lärande inom och mellan olika nivåer och funktioner i verksamheten är ett strategiskt utvecklingsområde. Det bidrar till att stärka utvecklingen av beprövad erfarenhet och för att tillvarata och bidra till att utveckla forskningsbaserad kunskap utifrån verksamhetens behov.

Kunskapsbehov

För att nå goda resultat inom området behövs kunskap om:

- hur ett systematiskt kollegialt lärande med utgångspunkt i barnens och elevernas lärande kan utformas och drivas och vad det innebär för olika yrkesroller,

- hur undervisningsutmaningar kan identifieras utifrån barnens och elevernas lärande och hur de kan undersökas, förstås, prövas och delas.

Påverkansfaktor socioekonomiska förutsättningar

Utvecklingen av arbetssätt och insatser för att kompensera för socioekonomiska bakgrundsfaktorer och förutsättningar i närsamhället är ett strategiskt utvecklingsområde för att bidra till ökad likvärdighet.

Kunskapsbehov

För att nå goda resultat inom området behövs kunskap om:

- hur förskolan och skolan kan bedrivas för att effektivt möta olika kontextuella behov och förutsättningar i verksamheten,
- vilka insatser för elevmedverkan och föräldrasamverkan som är verkningsfulla för att kompensera för socioekonomiska bakgrundsfaktorer,
- hur effektiv samverkan med socialtjänst, barn- och ungdomspsykiatri samt polis kan utformas,
- hur effektiv samverkan med civilsamhället och näringsliv kan utformas.

Uppföljning och uppdatering av dokumentet

Utbildningsnämndens FoU-strategi ska bidra till ökad måluppfyllelse och ökad likvärdighet. Dokumentets inriktning och måluppfyllelse ses över varje år i samband med beslut om verksamhetsplan. Avdelningen för utveckling och samordning ansvarar för att uppdatera dokumentet i samverkan med förskoleavdelningen, grundskoleavdelningen och gymnasieavdelningen.